

„Hősöm, husikám!”

A kecskeméti Ciróka Bábszínház előadása Gödöllőn, 1996. november 19-én, 17.30-kor: kamaraszínpad, teli nézőtér. Vegyes közönség: többségükben gyerekek, kicsik-nagyok egyaránt, s jó néhány felnőtt is, vagyis az előadás plakátján olvasható műfaji megjelölésnek megfelelően valóban „ifjúsági-felnőtt” előadásra kerülhet sor.

Szórólapot nem kapnak a gyerekek, ez csak felnőtteknek szóló előadásokon jár, de a plakátról tudható: Homérosz műve alapján írta Jan J. *Dvorak*. Rendezte Jan *Dvorak*. Homérosz epikáját mindenképpen át kell írni, hogy színpadra vihető legyen, de itt nem erről van szó: „...alapján írta”, vagyis valamit felhasználhat belőle.

Mégpedig a sztorit, azt sem egészében.

Kegyetlen zanzásításról van itt szó, amiben nem is az a legfőbb bűn, hogy rossz prózává fajult a klasszikus verselés: a kecskeméti előadásában teljes mértékben „mítosztalanított” Odüsszeusz története. Leszállított minden, ami isteni, le a földre. A földre, végig kisbetűvel. Kisserűvé tétett minden ebben a „játékban”, amiért érdemes volt Homérosz történetét nemzedékről nemzedékre szóban majd írásban, de mindenképpen a tudásunk fontos részeként tovább éltetni, átörökíteni.

Két lenge hölgy után (de jó lenne, ha csak a függöny elhúzása lenne a szerepük) maga Zeusz (*Apró Ernő*) érkezik, mackóalsóban: egy koszlott bérház házmestere öltözködik így, ha tudja, ma nem zavarják hivatlan vendégek a „saját” szemétdombján. Két istennő (óh, istenem!): mint Pallasz Athéné (*Szluka Judit*) és Aphrodité (*Kiss Rita*), fehér, görögösnek

tűnő öltözékben az egyik, páncélozott mellekkel, a másik mint egy aerobic tréningre érkező titkárnő. Jó rövidesen Árészt (*Tímár Zoltán*) és Hermészt (*Farkas Attila*) is: dúsan felszerszámozva az első, öltözékében vegyítve egy Szász Endre-féle kalap-sisak egy mai, üzletben is kapható bakancsal, míg Hermész egy törpe (a hét közül), kalapos gomba és mesebeli udvari bolond vegyületeként jelmezelve jelenik meg.

Az előadás a jelmezek szintjén folytatódik (a plakáton csak „tervezőt” adtak meg, a jelmezekért felelős személyt nem): hiteles mondatra esélytelen játszó személyek kezdenek valami bugyuta veszekedősdiibe. Pillanatokon belül egyértelművé válik, hogy Homérosz itt senkinek sem fontos. Ma nem ő van műsoron. Nevét csak felhasználták: a kötelező irodalomra, a kultúra kötelezően megismerendő elemét feldolgozó előadásra majd úgyis hozzák a gyereket.

Átverés a javából.

Mondatról mondatra gyanúsabbnak tűnik, hogy ma itt valami szörnyűségnek leszünk a részesei, s lón. Elviselhetetlenül hosszúnak tűnő öt perc után változás: átveszi a főszerepet az addig illusztrációnak vélt *árnyjáték*.

Változik „a dolgok állása”: minőségileg. Bár maga a műfaj meg kellene, hogy keresse azt, milyen formában szólhat erősen-érvényesen napjaink animáción edződött ifjúságához, de itt legalább nem a „pincében” vagyunk. Apró tévedések előfordulnak (hol nem?), leszakad egy pánt, beleakad a vizet jelölő anyagba az egyik báb, de akik ezeket a szépen tervezett bábokat mozgatják, értik a dolgukat. Profik. S most nem az a kérdés, hogy miből élnek, hogy

beleadják-e a szívüket-lelküket abba, amit csinálnak – értenek hozzá. Tudják a *szakmájukat*. Az is lehet, hogy időnként mindaz, amit csinálnak, a *mesterségük* is. Míg a többiek paraván előtt (de néhány hangból ítélve a vásznak mögött is) csak műkedvelők. Annak is a reménytelen fajtájából. A rendező mindenkinek enged egy-egy rossz poént, hogy az általa (vagy valamelyik azonos családnevű rokona?) által írt, a szituációkat mellőző anyagból hatást csilholjon: Poszeidon háromszor is vizet köp (mintha strandolna a tengeristen), Árészt tájszólásra vált, különben sem kell félni tőle, jovialis úr, akinek – sajna – éppen a háború a dolga, a két istennő (lásd a fenti zárójeles jegyzetet!) cserfes lányként orrot mutat, pofákat vág. Jobb híján. Vagy mert engedték nekik, vagy mert ezt kérték tőlük, vagy mert ennyi telik tőlük, ha rögtönöznek. Vagy-vagy-vagy...

Mikor Zeusz magát szidja, mondván „hogy tehettem a szerelem istennőjévé ezt a lányt”, a néző a rendező színészválasztására is gondolhat. A közönség elmeállapotára utaló bugyutaságokat láthatunk a lépten-nyomon visszatérő isteni trupp jeleneteiben. Az adott pillanatban („itt és most”) színészként (élő- s nem báb-) foglalkoztatottak helyzetét a primitív dramaturgiai megoldások sem segítik: jelenetvégt helyett ügyetlen elvárások, sebaj, ha nincs megírva, majd mondunk egy viccet a végére (legalább jól szórakozunk a próbákon)...

„Hősöm, husikám” (sic!) – mondják itt egymás közt az istenek. Köztük maradjon.

S ne kerüljön gyerekek elé.

K. L.